

Nối Kết qua Các Truyện Kể

Khi con của quý vị xin được kể chuyện, quý vị tìm tới kệ sách, hay kiếm một đĩa DVD mà quý vị có thể hát? Nếu làm như vậy, quý vị đang mất đi một cơ hội bằng vàng để dễ dàng thực hiện sự nối kết tình thân và dạy bảo. Quý vị có tất cả những gì quý vị cần mà không cần phải dời gót đi đâu cả. Hãy bỏ chút thời gian suy nghĩ và nhớ lại, sau đó ngồi xuống và kể cho các em nghe một câu chuyện gia đình. Thoạt tiên thì có vẻ lúng túng, nhưng rồi quý vị sẽ sớm nhận ra rằng quý vị đã phát triển một phương thức hữu ích để dạy bảo con mà vui thích cho tất cả mọi người.

Các kỷ niệm của gia đình

Kể một câu chuyện gia đình liên quan đến việc chọn một kỷ niệm và tạo sinh khí cho nó. Đây là một số các ý kiến:

- Kể cho các em nghe một điều gì đó về chính các em: tên của chúng từ đâu mà có; ngày mà chúng ra đời; ngày mà ông bà nội, ngoại đã nhìn thấy chúng lần đầu tiên.
- Hãy nói về chính quý vị và những kỷ niệm của chính quý vị: cách mà quý vị và người phối ngẫu của quý vị đã gặp nhau, món quà đẹp nhất mà quý vị đã từng nhận được, lúc mà quý vị đã sợ hãi nhất khi quý vị còn bé.
- Hãy nhìn lại nguồn gốc của gia đình: cố gắng nhớ lại các câu chuyện lúc chính cha mẹ của quý vị lớn lên; nếu gia đình của quý vị từ một nơi khác đến, kể cho các con của quý vị các câu chuyện về nơi đó, rằng nơi chốn đó đã cách xa nơi này 500 hay 5000 cây số.
- Lấy cảm hứng từ những điều chung quanh quý vị: kể cho chúng làm thế nào mà cái bình bông trên kệ đã có được trong bộ sưu tập của quý vị; hãy nói về ngày lễ mà quý vị đã đi khi quý vị mua cái muỗng kỷ niệm đó.
- Kể một câu chuyện về mùa: nếu đang là mùa thu, hãy kể về trang phục hóa trang đêm Halloween; nếu đang là mùa đông, hãy nhớ lại về việc trượt băng và những cuộc phiêu lưu trong tuyết.

Việc kể chuyện có thể diễn ra bất cứ nơi nào mà quý vị và con của quý vị đang ở bên cạnh nhau. Quý vị có thể đang xếp quần áo giặt ủi, đang lái xe tới tiệm, đang đi bộ tới trạm xe buýt... hay đang cùng ôm ấp nhau trong một căn phòng tối lúc cuối ngày.

Chuyện được kể, chứ không phải lặp lại nguyên văn

Kể một câu chuyện là một cách đối thoại hai chiều, rất giống như đang nói chuyện với nhau. Hãy mong đợi là các con của quý vị sẽ cắt ngang để đặt một câu hỏi hay để sửa sai một chi tiết. Quý vị có thể sắp xếp câu chuyện của quý vị cho phù hợp với các em. Câu chuyện bắt đầu khi chúng đã sẵn sàng và kết thúc khi chúng bắt đầu không còn ngồi yên.

Hãy học cách sử dụng các điệu bộ và giọng kể để làm hứng thú thêm cho câu chuyện kể của quý vị. Với sự thực tập, quý vị sẽ có thể lên cao giọng và nói chậm rãi giọng của quý vị và sử dụng các cử chỉ, điệu bộ và những sự ngừng, nghỉ. Hơi phóng đại cách kể chuyện sẽ thu hút sự chú ý của các thành viên trẻ tuổi. Cũng như trong bất cứ một cuộc nói chuyện nào, quên một chi tiết không phải là một vấn đề lớn. Những người kể chuyện thường bẻ quặt lại với những câu như, “Không biết tôi đã có đề cập rằng...” hay “Điều mà cô ấy đã quên cho tới ngay vừa mới đây là ....”

Sự khác biệt giữa kể chuyện và trò chuyện là các câu chuyện thì nhắm đến một mục đích nào đó. Một điều gì xảy ra mà đáng để biết đến. Có thể nhân vật chính thì thành thật, keo kiệt, tự tin hoặc hống hách, và điều đó gây ra vấn đề, tạo một sự khủng hoảng hay một tình huống hài hước.

Kể cho thành viên của quý vị

Quý vị sẽ sớm nhận biết rằng loại chuyện nào mà các con của quý vị yêu thích. Khi các em còn rất nhỏ, trẻ em thích nghe đi nghe lại cùng một câu chuyện. Chúng cũng thích sự lặp lại của các câu trong truyện, giống như hát điệp khúc. Làm giọng điệu, như tiếng các con bò kêu moooo và các tiếng chuông kêu leng leng, chắc chắn cũng tạo được sự chú ý nơi các em.

Những trẻ lớn tuổi hơn thì thích hành động, những sự bất ngờ và kịch tính. Các em thanh thiếu niên thì thích những câu chuyện kể về kinh nghiệm của cá nhân, đặc biệt là những truyện về những giai đoạn khi quý vị bị bối rối, lo âu hay đã phạm lỗi. Các em cảm thấy yên tâm khi biết rằng những cảm xúc khó khăn giống như vậy đã làm phiền quý vị khi quý vị bằng tuổi của các em.

Điều lợi ích là gì?

Có đủ mọi lý do để chính miệng quý vị kể chuyện cho con của quý vị nghe.

- Thời gian kể chuyện xây dựng những sự nối kết tình thân gia đình. Quý vị và con của quý vị cùng chia sẻ sự vui thích, sáng tạo. Đồng thời, các con của quý vị đang học hỏi thêm về cuộc sống của quý vị, những phản ứng của quý vị và nguồn cội của quý vị.
- Trẻ em học cách tập trung và trở nên những người biết tích cực lắng nghe.
- Quý vị mở rộng trí tưởng tượng của các em với những chữ tượng hình trong các câu chuyện kể của quý vị.
- Khi quý vị kể các câu chuyện mà có liên quan đến việc đương đầu với những cảm xúc khó khăn, quý vị có thể giúp cho con của quý vị đỡ bị căng thẳng từ chính các cảm xúc mãnh liệt của các em. Ví dụ, trong một câu chuyện, quý vị có thể nhận ra những nỗi sợ hãi của trẻ và làm dịu đi những nỗi lo âu của các em. Ngay cả những hồi ức xấu cũng có thể gợi cảm hứng cho những câu chuyện kể về những khó khăn đã trải và vượt qua được trong cuộc đời.
- Đôi khi quý vị có thể dùng những câu chuyện để hướng dẫn trẻ em mà không cần phải quở trách. Nếu một đứa trẻ đang gặp phải một tình huống khó khăn, quý vị có thể kể một câu chuyện mà trong đó nhân vật chính đang đối phó với một vấn đề tương tự. Bằng cách này, quý vị giúp cho đứa trẻ nhìn thấy vấn đề bớt phức tạp hơn. Cần nhắc các hậu quả bằng hình thức này thì thường dễ dàng hơn. Quý vị có thể dừng lại ở một điểm và hỏi, “Con nghĩ điều gì có thể xảy ra lúc này?” hoặc “Con nghĩ xem nhân vật này nên làm gì?”

Một khi quý vị đã khởi sự, quý vị sẽ thu hút được các em và hãy bắt đầu để dành các câu chuyện để kể trong những giây phút yên lặng bên nhau. Nào bắt đầu đi, hãy kể một vài câu chuyện!

phỏng theo bản tài liệu nguyên tác của FRP được viết năm 1997 bởi Jane Waterston

Connecting Through Stories

When your children ask for a story, do you head for the bookshelf, or look for a DVD you can play? If you do, you're missing a golden opportunity to do some easy connecting and coaching. You've got everything you need without moving an inch. Take a moment to think and remember, then sit down and tell them family tale. It may seem awkward at first, but soon you'll realize you've developed a useful parenting tool that's fun for all.

Family memories

Telling a family story involves choosing a memory and giving it some life. Here are some ideas:

- Tell them something **about themselves**: where their names come from; the day they were born; the first time their grandparents saw them.
- Talk **about yourself** and your own memories: the way you and your partner met, the best gift you ever received, the time you were most scared when you were little.
- Look back to your **family's roots**: try to remember stories about when your own parents' were growing up; if your family came from elsewhere, tell your children stories about that place, whether it was 500 or 5000 kilometres away.
- Get inspiration from the **things around you**: tell them how that vase on the shelf came into your collection; talk about the holiday you went on when you bought that souvenir spoon.
- Tell a story about the **season**: if it's fall, tell about Hallowe'en costumes; if it's winter, remember back to skating and adventures in the snow.

Storytelling can happen anywhere you and your children are together. You can be sorting laundry, driving to the grocery store, walking to the bus stop... or cuddling together in a darkened bedroom at the end of the day.

Stories are told, not recited

Telling a story is a **two-way communication**, very like having a chat. Expect your children to jump in to ask a question or correct a detail. You can tailor your story just to suit them. The story starts when they are ready and wraps up when they become restless.

Learn to use **gestures** and **tone** to enhance your story. With practice, you'll be able to pitch and pace your voice and use movements, gestures and pauses. A bit of exaggeration of usual mannerisms will captivate your young listeners. As in any conversation, forgetting a detail is not a big problem. Storytellers often make detours with phrases like, "Did I mention that..." or "What she'd forgotten until just this moment was that..."

The difference between stories and chatter is that stories have a **point to make**. Something happens that is worth knowing. Perhaps the main character is honest, stingy, confident or overbearing. and it caused a problem, a crisis or a humorous situation.

Play to your audience

You'll soon learn what kind of story your children enjoy. When they're very young, children like to hear the same story over and over again. They also like repetition of phrases within the story, like the refrain in a song. Sound effects, like cows that moooo and bells that go ding dong, are also a sure bet to get their attention.

Older children go for action, surprises and drama. Teenagers like personal experience stories, especially ones about times when you were embarrassed or anxious or made mistakes. It's reassuring to know that the same difficult emotions plagued you when you were their age.

What's the benefit?

There are all sorts of reasons to tell your children stories in your own words.

- Story time builds **family connections**. You and your children share a fun, creative experience. At the same time, your children are learning more about your life, your reactions and your roots.
- Children learn to **concentrate** and become active listeners.
- You stretch children's **imagination** with the word pictures you draw in your stories.
- When you tell stories that involve **dealing with difficult emotions**, you can give children relief from their own strong feelings. For instance, in a story, you can acknowledge children's fears and calm their worries. Even bad memories can inspire tales about difficulties lived through and overcome.
- Sometimes you can use stories **to provide children with guidance** without lecturing. If a child is facing a tough situation, you can tell a story where the main character is dealing with a similar problem. In this way, you help the child look at the situation one step removed. Often it's easier to consider consequences from this distance. You can stop at one point and ask, "What do you think might happen now?" or "What do you think this person should do?"

Once you get started, you'll catch the bug and start saving up stories for quiet moments together. Go ahead, tell a few tales!

adapted from an original FRP Canada resource sheet written in 1997 by Jane Waterston